

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Vrăt de Daminecă

Pe un an . . . 4 Cor.
Pe Pentru România și :
America . . . 10 Cor.

Vrăt de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrise nu se în-
potiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Procesul pentru mănăstiri.

I.

(*) Veacuri întregi am stat sub jugul patriarhilor sârbi dela Carloviț, iar valurile despărțirii erarhice, nu s'au potolit încă. La 16 Martie biserica română gr. or. are adevărat să se judece cu sârbii pentru posesiunea a trei mănăstiri: Bezdin, Sângiorghe și Mesici, cele două din urmă pe teritoriul diecezei aradane, iar a treia pe teritoriul diecezei Caransebeșului.

La acțiunea judecătorească, pornită de biserica noastră, patriarhul sârbesc a dat un răspuns, pe care, deși foarte lung, violent și neordonat, ba chiar plin de insulte la adresa bisericii române, totuși ne-am luat osteneala să-l cetim.

Ne credem datori să ținem pe celitorii noștri în curent cu fazele acestui proces și să-i dăm toate informațiunile necesare pentru a-și face o iconă fidelă despre lupta ce se va desfășura la tribunalul din Timișoara.

Lucian Bogdanovici, patriarhul sârbesc ales așa zicând cu forța de guvernul maghiar, chiar în acest proces unde nu poate fi vorba decât de documente istorice nediscutabile, ține să provoace o luptă inversunată între cele două biserici.

După câte știm, unul dintre distinșii noștri scriitori bisericești, arhimandritul și vicarul Vasile Mangra, s'a înstrăinat ca pe temelii istorice să cântărească și să combată aserțiunile cuprinse în răspunsul patriarhului Lucian Bogdanovici.

Din parte-ne vom spicui din acest răspuns părțile cari ni-se par nedemne de un înalt prelat, iar din punct de vedere istoric absolut nulă.

La actul prin care metropolia noastră își formulează dreptul la cele trei mănăstiri, patriarhul răspunde tăgăduind, că noi am fi băștinași în țara aceasta și zice că e nu numai »usuratică« dar tendențioasă și îndrăzneată această afirmare a metropolitului român.

Ca un avocat de a treia mână, tăgăduiește deci această »temerară« afirmare, care ar fi contrară faptelor istorice, și zice că strămoșii noștri erau simpli niște păstori rătăciți prin munți și tăietori de lemne, cari n'aveau nici cea mai mică idee despre solidaritatea religioasă, pe când sârbii, au fost chiar dela începutul creștinizării Ungariei cel mai cult și cel mai organizat popor. Scrie textual: »Sârbii pe vremea când despre români nici nu se pomenea în țara aceasta, au trăit având biserică perfect organizată, marile fundațiuni și mănăstiri erau de caracter curat sârbesc, în cari limba și caracterul sârbesc ca fir roșu se perpetuă în decursul veacurilor«.

Despre imigrații sârbi scrie (tot la pag. 5) următoarele: »Imigrații sârbi au adus cu sine comorie și averile și au fost încărcăți cu numeroase privilegii«. Ce comori au adus sârbii, cari au fugit dinaintea turcilor în Banat aducând cu sine vre-un câțel și purcel, cu asta rămâne dator patriarhul. Este însă foarte îndrăzneț în afirmări ca acestea la adresa românilor: (pag. 6) »Nu numai

în ce privește sporirea averilor noastre bisericești, dar în general în istoria patriei noastre, românii n'au nici un merit... caracteristic este de altfel, dar neescepționabil că așa zisa politică religioasă a românilor nu este nouă«.

»Așa se vede că la dâșii a devenit un fel de ideal național să se așeze fără grije în averea organizată și sus ținută de alții«. Se laudă apoi (pag. 7) că Arsenie Cernovici aducând cu sine 40.000 familii sârbe a creat sate și orașe până la Vaș și Buda, nemai vorbind de comitatele din Banat, de Arad, Cenad, Congrad, Bihor etc. Neagă însă că sub Ludovic I, sub Matei Corvin și Vladislav ar fi fost români în Ungaria (pag. 8), măcar că azi până și cei mai șoviniști istoriceni maghiari recunosc că Ioan Hunyadi a fost român prin urmare și marele rege Matei a fost român.

La pag. 11 zice că până și în veacul 17 noi românii nu eram nație ci numai o *sectă* în deosebire de *nația sârbească*.

Noi peste 2 milioane suflete eram — *sectă*, — iar ei vreo 200 de mii erau o națiune, cărei patriarhul li atribuie merite colosale: Ei au adus cultură în țară, ei au întemeiat comerț și industrie, ei au apărat țara împotriva turcilor!...

Pentru a ne înegri, patriarhul citează cu înbelșugare pe românii (?) Gaster, Tictil și Alexici, precum și pe Hunfalvi, Iancsó Benedek, Réthy și alți istoriceni maghiari, cari au scris despre noi conduși nu de adevărul istoric ci de tendența politică. Chiar sprijinindu-se pe aceștia patriarhul sârb e

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Bai Ganu la Jirecek *).

De Alecu Konstantin.

»Ce vă povestește Tvetco, zise rușinosul illego, s'a întâmplat mai pe urmă, dar eu știu că Bai Ganu a călătorit mai înainte la Praga, că a stat mult pe acolo și că a vândut o grămadă de ulei de roze. Să vi o povestesc și vouă?»

»Am răspuns: Când e vorba de Bai Ganu, nu mai întrebă atâtea, dă-i înainte!«

»Bine, ascultați deci: Bai Ganu ajunge din Viena în Praga. Se coboară la gară, în desagi pe ameri și ajunge pe stradă. Vizitii tăbăresc pe el și vreau să-l servesc: el le face un semn cu capul, că n'are poftă. Aștia cred că le face semn să-l ajute și lată că se oprește o trăsură înaintea lui. Bai Ganu se infuriază, scâlpără ochii din ochi și face gesturi mălinoase. Un polițist vede astea toate și poruncește trăsurii să plece. Bai Ganu își bate capul dela cine să aie unde locuiește istoricul nostru Jirecek.

Jirecek a trăit în Bulgaria, iubește pe bulgari, Bai Ganu se va duce la el și i va zice: Bună ziua, să și dea Dumnezeu toate cele bune — și mai poți poate că îl poartă să stea; de ce să mai dai bani la hotel? — Pe când se gândește la astea, vine un hamal cu șapcă roșie și se oprește înaintea lui și-l face propunerea să-l ducă el de dragi.

Bai Ganu îl întreabă dacă știe unde locuiește

*) Un învățat istoriograf, profesor universitar.

Jirecek; hamalul i spune că nu știe, dar crede că va putea să-l găsească și întinde mâna să-l ia în primire de dragi. Bai Ganu nu li dă — poate să dispară cu ei cu tot, cine știe unde, și mai e hamalul îmbrăcat și prea bine — cine poate povesti cât o să-l ceară?»

— »Să mergă demnul numai înainte, că eu viu în urmă, zice Bai Ganu cu curtenie. Lasă-mi desagi!, o să-l duc eu singur«.

Curtenia asta a folosit-o Bai Ganu, pe deoparte ca să câștige pe hamal pentru sine, pe de altă parte ca să-l arate, că nu e vre-un bogătaș de clasă întâi, pe care o să-l poată pureca cum va vrea el.

Pornesc amândoi la drum și întrebă la fiecare colț de stradă unde șade Jirecek; în sfârșit a băgat cineva de seamă că e vorba de profesorul Jirecek; le-a spus unde vor putea să se informeze; ei au întrebat și l'au găsit în sfârșit.

Bai Ganu zice hamalului un: »Dumnezeu să îți ajute! Mulțumesc și intră în locuința lui Jirecek. O, o, bună ziua dle Jirecek, cum îți merge, bine? strigă Bai Ganu în tonul cel mai prietenos, când intră în odaia casei.

Acesta îl întinde mâna surprins, îl poartă să ocupe loc și l'e năcaz, că nu și aduce aminte, cine e iubitul său prieten.

— Nu mă cunoști?« adaugă Bai Ganu, schimbând pe »dta« cu »tu« de mai multe ori. »N'ai fost ministru în Sofia?»

— Ba da!»

— »Eu sunt de acolo!« — urmează sărbătorește Bai Ganu — »suntem prin urmare tovarăși, și încă cum! Îți mai aduci aminte de articolul din gazeta »Slavjanin«?»

— »Da, îți aduc aminte«, zice Jirecek plin de răbdare și afabil.

— »Hi, cum te-au împoșcat!... Da să nu-ți pese de loc, să n'ai nici o grijă! Decâte-ori te-am lăudat eu!.. Zic ei, că Jirecek așa, că Jirecek pe dincoala, da »să fie cu tertare« zic eu, nu e nici unul ca el«.

Jirecek cunoaște bine pe bulgari și de aceea nici nu se miră de loc de familiaritatea aceasta a lui Bai Ganu. Conversația urmează încă astfel vre o câteva minute, în sfârșit trec la o temă mai practică: Bai Ganu laudă locuința gazdei, face aluzii foarte plausible că »ar mai fi la adevărat încă loc, ca să locuiesc chiar și un strein aici«. Il vorbește de ospitalitate bulgarilor, își exprimă părerea sa de rău: »Vezi, ceilalți nu sunt ca noi, bulgarii; dacă vine un străin în casă bulgărească, îl cinstesc cu mâncare și bețură și cu locuință«. Jirecek caută să-l explice, să-l facă să înțeleagă, că locuința e strâmtă, chiar și pentru ai săi. Bai Ganu își face urechea toacă și aduce vorba iarăși la ospitalitatea bulgărească. Dela tema aceasta trece conversația la negoțul lui Bai Ganu. Acesta comunică stăpânului casei că a adus ulei de roze, spre vânzare și declară: Măine, dacă vrei, să mă duci la toate fabricile, că primesc bucuros; tu să-mi spui ce vreau oamenii, că eu nu pricep limba. Nu-l așa?« Jirecek se grăbește să-l comunice că nu e cunoscut cu fabricanții uleiurilor eterice, fiindcă are o ocupație foarte deosebită de a lor și — pe lângă asta — nici nu are timp liber; dar îi va spune unde se întâlnesc studenții bulgari și printre aceștia va găsi pe unul, care să-i sară în ajutor.

»Dacă vrei — adaugă Bai Ganu — dacă nu

cioa. Făcându-se acestea, conștiința de adevăr și de datorie va fi mai mare, iar curentele tendențioase și personale ar dispărea.

Înceind conferențiarul spunea: să cercetăm răul la noi, și nu la vecini, să ne lăvășim unul pe altul a judeca, și atunci, cu siguranță vom fi conștiinți de viața politică socială așa cum este, și cum ar trebui să fie.

Adunarea generală a muncitorilor români din Ungaria. Ieri s'a ținut adunarea generală de constituire a cercului cultural a muncitorilor români din Ungaria, în sala »Amicitia« din capitală.

Adunarea s'a deschis la orele 4 d. a. sub președinția dlui P. Bucur, care a arătat pe scurt scopul adunării, și necesitatea înființării cercului, arătând cum toate națiunile din Ungaria aflate în capitală își au cercurile lor culturale. Dădând cuvântul dlui I. Crețu, acesta arată pe larg folosesele ce le au muncitorii de pe urma cercurilor culturale, dând în același timp celtre proiectul de statut al cercului care se aprobă cu unanimitate de voturi, cu mici modificări.

Cercul constituindu-se a luat numele de: »Viitorul«, cerc cultural al muncitorilor români din Ungaria.

Scopul cercului este: de a înființa în capitală o bibliotecă a cercului, precum și în satetele și orașele din Ungaria locuite de români, pentru ultimul scop este destinat 40 la sută din veniturile cercului.

S'a ales un comitet provizoriu compus din 14 persoane anunțându-se a 2-a adunare la 25 Ianuarie, tot în sala Amicitia, când se va alege comitetul definitiv.

Din străinătate.

Austria vrea să ocupe Serbia și Muntenegrul. Din Roma se scrie: Deputatul Cirment publică în »Stampa« un articol, în care arată că Austria în înțelegere cu Bulgaria are intențiunea de a ocupa Serbia și M. Negru. Trupele austriace vor ocupa Belgradul, pe care îl vor părăsi în scurt timp. Teritoriul, pe care-l vor ocupa Bulgarii va rămâne însă în stăpânirea lor. Știrea pare a fi adevărată, întrucât un diplomat bulgar a făcut declarațiuni în acelaș sens.

Bolcotaria berei Pilsen de către germani. Foarte multe cercuri germane, supărate de încăpățănarea cu care cehii boicotează produsele germane, au hotărât să ia inițiativa unei mișcări de contra bolcot.

Comitetul director al uniunii germanice a publicat un manifest, în care declară că în situația actuală, este aproape o datorie națională, ca toți germanii să boicoteze produsele cehi, după cum și cehii boicotează produsele germane.

În special bolcotul acesta trebuie să lovească în berea de Pilsen, fie că această bere este din fabricile cehi, fie că este din alte fabrici în care ar fi angajate chiar mari capitaluri germane.

Măsura aceasta în adevăr poate fi foarte păgubitoare pentru Boemia, dacă se ține socoteală de marea consumațiune pe care și-o asigurase berea de Pilsen, atât în Germania precum și în alte părți.

Episcopatul din Caransebeș.

»Budapesti Hirlep« în numărul său de azi scrie următoarele:

»Din Caransebeș se anunță lui »Budapesti Tudositó« următoarele: Nainte cu câteva zile mai multe ziare publicau știrea că ministrul de culte și instrucțiune publică ar fi propus spre întărire pe Filaret Musta, ales episcop la Caransebeș, deoarece acesta a îndeplinit condițiunile legate de aprobare.

»Dupa știrile primite din cea mai autorizată sursă, știrea aceasta nu corespunde câtuși de puțin adevărului. Episcopul Musta până acum n'a dus la îndeplinire nimic serios din ordinațiunile ministeriale, ba n'a îndeplinit nici dispozițiunile legii școlare în dieceză. În aparență, s'a pornit de mult cercetare, dar rezultatul n'a fost decât praful aruncat în ochii autorităților superioare. Dintre persoanele dificulte anul trecut la consistorul din Caransebeș de comisari ministerial, pentru a scăpa de eventuale alte neplăceri, unii s'au pensionat alții s'au dus în concediu ori prin ocolirea forurilor competente au scăpat de urmările anchetei. *Între astfel de împrejurări întârzierea episcopului în timp apropiat nu se poate aștepta de loc!*

Ce zic la toate acestea prelații bisericii naționale române?!

Situația politică.

Firele politicele unguerești se țin acum pe coridoarele camerei. Desbaterea asupra reformei dărilor — un proiect de mare însemnătate — nu mai atrage pe nimeni. La ședința s'au prezentat de toți vre-o 20 de deputați, dintre cari patru sunt la rând cu discursul. Un singur glas sincer și hotărât răsună în sala goală, al dlui Vlad.

Cu atât mai sgomotoasă e viața în afară de ședință, pe coridore. Mai războinici sunt kossuthiștii, cari se strâng în jurul lui Justh. Spre călătoria lui la Viena sunt așintite azi toate privirile.

Ziarele scriu — a zis Justh — că eu am de gând să trec în opoziție. Nu-i adevărat. Păreri mele despre banca autonomă, sunt împărtășite de majoritatea acestei cameri, iar majoritatea nu poate sta în opoziție. Asta am s'o spun și Maiestății Sale.

Se comentează de asemenea cu viu interes, următoarea declarație, pe care secretarul de stat, Szterényi a făcut-o în fața unor politicieni austriaci: *Situația guvernului e foarte gravă.* Nu se poate desconsidera influința, pe care o are, președintele camerei, între kossuthiști. Atitudinea lui Justh poate să fie hotărâtoare pentru desfășurarea crizei.

Dealtfel toate discuțiile se reduc la câteva combinații. Unii cred, că în chestia băncii se va găsi neapărat o formulă nouă care să potoliască nemulțămirea să se asigure înțelegerea cu Austria. Alții vorbesc de alegeri noi, cari se vor face prin Mai, sigur însă, nu se știe nimic.

Austria contra concesiunilor unguerești.

Camera austriacă s'a întrunit și conform făgăduințelor partidului creștin-social a hotărât să facă totul pentru a mobiliza toți parlamentul și toate partidele austriace contra concesiunilor unguerești. Acum vre-o două săptămâni camera seniorilor austriaci a luat o atitudine hotărâtă împotriva dorințelor kossuthiste. Discursul contelui Thun nu și-a pierdut efectul. Azi toată Austria este hotărâtă să nu mai tolereze progresele crescânde ale maghiarizării armatei comune. Atmosfera politică din Viena e încărcată cu nemulțămirea tuturor partidelor nu în contra ungarilor numai ci chiar și împotriva purtătorului coroanei care se arată prea îngâduitor și prea puțin energic față cu năvalnicele dorinți unguerești.

În special partidul creștin-social din Viena în fruntea căruia se află primarul Dr. Karl Lueger e pornit contra concesiunilor unguerești. Se afirmă cu toată hotărârea și se șoptește ca un fel de secret public că în dosul acțiunii creștin-socialilor se află însuși prințul moștenitor *Francisc Ferdinand*. Clironomul nostru are în privința situației politice păreri cu totul deosebite de ale împăratului și dorește să împiedece cu orice preț concesiunile unguerești.

Iată pentru ce interpelarea deputatului creștin-social baronul Morsey, împotriva concesiunilor unguerești, capătă o însemnătate deosebită. Dăm aici în rezumat textul interpelării așa cum a fost anunțat pe ședința de azi a camerei austriace:

Interpelețiunea e iscălită de deputatul baronul Morsey și mai mulți alți deputați creștin-sociali. În ziua de 19 Decembrie anul trecut a apărut un comunicat al ministrului de război *comuna* în care se declară că aspirațiile militare unguerești se pot îndeplini și că s'au făcut negocieri în această privință. Față cu aceasta însuși ministrul de război a declarat că nu se fac negocieri și toate cercurile militare au declarat că orice concesiune militară e cu neputință.

Dzideratele temerare ale ungarilor sunt potrivnice compromisiului austro-ungar. Armata comună este un bun prețios, o comoară din care nu se poate cheltui mijloace pentru a se satisface poftele șoviniste însășabile și a se mântui situații politice insușabile.

Armata e neglijată. Șovinismul unguerec străbate tot mai mult în școlile olștereste din Ungaria. Popoarele nemaghiare din Ungaria au în străinătate conștiințe numeroși încă tot toate ușile ar fi deschise pentru toate agitațiile din afară, toate acestea atunci când în Ungaria poporul e lipsit de drepturi și prin proiectul de reformă electorală preponderență unguerească asigură în mod brutal și concesiunile unguerești sunt un mijloc pentru asigurarea reformei electorale.

La urmă interpeleții întrebă pe ministrul-președinte austriac dacă e dispus să dea la locul competent declarațiile că *parlamentul austriac va combate orice concesiune militară.*

Justh și naționalitățile.

Smialovský Valér, prefectul comitatului Trencsén, întâlnindu-se pe coridorul camerei cu *Justh*, l-a întâmpinat ironic:

— În numele slovacilor, te salut...

— Mulțumesc. — Mă bucur de acest salut și ți declar, că eu nu contez numai la slovaci, ci la toate naționalitățile de-

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

prăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Depozit de parfumerii, instrumente medicale, materii de bandajiat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de gumă (preservative), de bărbierit, și pentru menaj; sălari, licoareuri, compoziții, ape minerale, vinuri medicinale, preparative pentru alimentare, bomboane; văpșeli și diferite materii.

Máthé și Soșul, Kolozsvár, Ferencz József-ut z.

optrivă. Eu am credința veche și nestrămura, că la urma urmei trebuie să fie odată pace între noi. Mă rog, ce înseamnă asta? Noi ne certăm cu toată lumea, cu naționalitățile, cu croații, cu socialiștii, cu noi însine. Să vezi. Cu o leacă de bunăvoință ar putea să fie și altfel. N'a trebui să ne atingem de limba și de cultura nimărui. Firește, acelaia care voiește să se consacre vieții publice, și eu îi cer să știe ungurește. Dar împotriva acelor, cari gravitează în așară, e bine să introducem cele mai aspre măsururi. Dar altfel eu sunt pentru egalitatea plină și pentru desvoltarea liberă. Aceleași lucruri le-am spus la o adunare din Corpona, unde erau de față și vre-o 60 de creștini panslavi, — cari, în entuziasmul lor nu' ar fi purtat pe umeri. — Da, ne putem împăca, numai să vrem...

Ce zice Lupta?

»Dată fiind situația foarte gravă, trebuie să fie cerut și sfatul lui Birăuțiu. — Și nu s'a cerut!... Acum, în legitima și sublimă ei indignare, »Lupta« scrie de-adreptul la împăratu :

Maiestate ! Ce să credem ?
... Ai slăbit Maiestatea Ta, poate pentru comoditatea Birănețelor...

Ei, vezi ?... Așa-ți trebuie Maiestate !...

Discursul deputatului Vlad.

În ședința de ieri a camerei ungurești deputatul Aurel Vlad a rostit un discurs mai lung în discuția proiectului de reforma dărilor. Dl Vlad a spus că reforma dărilor nefiind o chestiune de ordin politic, ar vota bucuros proiectul, dacă ar fi într'adevăr salutar. Proiectul în discuție însă perpetuiază vechiul sistem medieval de-a ușura de sarcini publice tocmai clasele cele mai puternice și influente sub raportul politic. La noi clasele marilor proprietari, a boierilor, este și azi ca mai influentă, pentru acela, proiectul menționează mai puțin interesele marilor proprietari. Din punct de vedere mica proprietate și negoțul și industriile sunt lovite de proiect. În special interesele bândurilor se ating grav și limitarea la 8% maximum a dobânzilor lovește greu pe micile institute de credit cari adesea nu pot acorda creditul atât de ușor, pe când chiar banca austro-ungară anul trecut fusese nevoită să-și urce etalonul la 7 și la 8%. Cere o nouă conscripție a cadastrului care să împărți mai exact și mai drept greutatea și ar scoate marea proprietate din situația ei privilegiată. Cere introducerea impozitului pe venit care singur poate fi drept și respinge proiectul.

Un nou cutremur în Italia.

A trecut o lună dela îngrozitorul cutremur, care a prefăcut în cimitire două din cele mai înfloritoare orașe ale Italiei. Și până-în prezent tot nu s'a mai liniștit încă. Astăzi se vine știrea unui nou cutremur, care a mai sporit pegubele de păcă acum și a mai sămănat încă odată florii morții.

Lăsăm să urmeze câteva amănunte :

Roma. — Generalul Mazza telegrafiază din Messina cu data de 23 Ianuarie că s'au scos tot 117 cadavre de sub dărâmbături, cari au

fost îngropate. Consiliul municipal a fost dizolvat din cauza gravelor neregularități; primarul a demisionat deferind autoritatea sa autorității militare. Vaporul american Celtio a sosit aducând multă carne și alte ajutoare. Pompierii din Palermo lucrează cu activitate spre a stăgna incendiul din câteva puncte ale orașului.

Generalul Tarditi telegrafiază cu data de 23 Ianuarie, din Palmi: Vremea este reze înă bună. La orele 2 40 seara s'a simțit o ușoară scudătură: la 7 40 una mai tare. Un inginer de mine a vizitat spărtura prin care ies emanațiuni sulfurice și a constatat că acestea nu au nici o legătură cu mișcările telurice și că nu este nici o primejdie.

Messina. — Astă seară la orele 7,30 s'a simțit aci un foarte puternic cutremur de pământ de o durată de opt secunde. Populațiunea a fost alarmată; barcoale au fost balansate; cutremurul s'a simțit și pe vapoare.

Reggio de Calabria. — Un cutremur ușor s'a simțit astă seară la orele 7,20. La orele 7,24 s'a simțit un cutremur violent de o intensitate egală cu a cutremurului din 28 Decembrie. Mai multe ziduri cari erau deja despicate s'au prăbușit. Populațiunea este în prada unei mari panice. Un cutremur foarte tare s'a simțit de asemenea în Palmi, Bagnara, Sicilia, Villa San Giovanni. Populațiunile sunt alarmate; nu este nici o victimă.

În urma cutremurului de seară s'a prăbușit în tunelul dintre Villa San Giovanni și Sicilia, comunicațiunea pe cale ferată a fost îndată restabilită.

Ultime informații.

Cluj / Central University Library Cluj

— Prin telefon. —

Ședința Camerei.

Budapesta, 26 Ian. Ședința se deschide la ora 10 1/4. Presidiază Rakowszky. Se trece numai decât la discuția asupra reformei dărilor. Szabó István combate proiectul din punctul de vedere al micilor proprietari. Bernáth István vorbește pentru proiect.

Beniczky cere cuvânt la regulament și atacă vehement pe Polónyi, care în discursul său de deunăzi a spus, că partidul popular ar fi făcut pendentă atitudinea sa, în discuția asupra reformei dărilor, dela votarea congruei. Polónyi afirmă că el a fost de bună credință, și întrucât a putut să greșească își cere scuzele.

La reforma dărilor mai vorbește Emödy József, care primește proiectul.

Audiența lui Justh.

Azi la ora 11 Justh a fost primit în audiență de către Maiestatea Sa. Justh a stat la împăratul 45 de minute. După audiență s'a fators, însoțit de contele Zichy, la patul ungureș din Bankgasse. Întrebat de ziaristi asupra audienței, Justh a refuzat orice răspuns, subit cuvânt, că n'a cerut voie dela Maiestatea Sa, să comunice cuprinsul convorbirii.

După prânz, Justh a vizitat pe Weiss-

kirchner, președintele camerei austriace, apoi pe baronul Aehrenthal și pe ministul comun de război Schönaich.

Bogdanovici în Cameră.

Patriarhul Bogdanovici a avut azi în camera ungară, o întrevedere mai lungă cu Wekerle. Se crede, că întvederea asta se poate aduce în legătură cu stările din Croația, și cu învrăjbirile dintre sârbi și croați. A și început Prea Sfinția Sa să uneltiască ?

NOUTAȚI.

ARAD, 26 Ianuarie n. 1909.

Pentru frații din Italia.

Azi am primit dela veneratul nostru prieten Dr. V. Bianu medic în Buzău o ofrandă de 20 cor. pentru frații din Italia. Ni-a surprins foarte plăcut, că deși dus de atâtea ani în România, deși s'a făcut și acolo colectă pentru scopul acesta, dl Bianu a ținut să contribuie la colecta fraților săi de acasă, drept un mic semn și acesta că simte și se solidarizează cu noi.

Sumele de azi:

Dr. V. Bianu, medic Buzău — — cor. 20.—
Petru Popa, sen. econ. și soția Maria
MUSCA — — — — — » 6.—
Ioan Buteriu și soția Sofia Popa — » 5.—
Vasile Giuliani — — — — — » 1.—
Vasile Ciorogar, comerciant Pecica — » 5.—

cor. 37.—

Listele noastre precedente » 1421-26

Loialtă: cor. 1458-26

— Preotul Cure — achitat. Tribunalul din Arad a adus ieri sentință de achitare în procesul părintelui Cure, Virgil Făgan, Nicolae Marian, Nicolae Vorțan și Marian Chiș incriminați pentru agitație și împotrivire contra autorității la alegerea de primar din Covăsinț. Se știe că părintele Cure, a fost cu acel prilej arestat și maltratat într'un chip neomenos din partea jandarmilor, cari l-au transportat la Șiria și l-au ținut două zile închis. Acum tribunalul vine și constată că n'a avut nici o vină. Dar cu torturile cum rămâne? Cum rămâne cu fîbirăul Farago la acărui ordin părintele Cure a fost arestat, și cum cu bestiile de jandarmi, cari au executat în chipul cunoscut ordinul? Ziarele ungurești din localitate, cari scriau atunci colobane întregi de »răscoală valahă« din Covăsinț, se mulțumesc acum de a înregistra simplu de tot știrea, ca în oricare alt proces, că preotul Cure a fost achitat.

Este o ticăloșie aceasta fără seamăn, caracteristică pentru situația imposibilă în care ne aflăm, de a suferi o administrație străină de neamul nostru și plină de o ură bestială față de dînsul.

— Proces de înaltă tradare. Ziarele sârbești din Zagreb publică textul apelatei date la Curia Banului de cei 33 advocați apărători ai sârbilor acuzați de înaltă tradare. Apelata aceasta, contra punerii sub

fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

acuză, se mărginește mai mult la chestii de formă.

— O încercare de mituire. Ziarul „Reichspost“ din Viena aduce știrea că redacția ziarului s'a prezentat un individ care a cerut să i-se comunice numele autorului articolelor contra lui Kossuth. Individul a arătat o pungă cu bani vrînd să indice intențiunea sa de a mitui pe autorul articolelor. Poliția nu a izbutit să afle numele autorului.

— Concertul quartet Swärdström, va avea loc în 17 Februarie în grădina de iarnă a hotelului Central la orele 8 seara. E primul concert, care se dă seara și publicul cunoscând celebritatea artiștilor, dă năvală în librăria Weisz Leo unde se vînd biletele (palatul minoritilor). Facem atenție pe iubitorii de artă, care doresc a asculta acest concert să se grăbească a-și prezenta locurile, căci abia mai sunt bilete. Programul se va publica la timpul său.

— Productivitatea dîni Slavici. Începînd a se mai ocupa de școală, dl Slavici și-a reluat activitatea publicistică și e atît de zelos și de productiv în nota fază a muncii sale, încît avem tot cuvîntul să ne bucurăm. După „Spira Călin“, iată o nouă povestire „Două lumi“, care se poate citi în foiletonul „Mirzei“, ziar ce stă sub direcția dîni Slavici. În același timp primim de la institutul tipografic „Minerva“ o culegere de poezii, scrise de dl Slavici mai înainte și editate acum. („Țara Noastră“)

— Cucerirea văzduhului. Se pare că Statele-Unite vor avea cel dintău port pentru vasele militare în văzduh. Va fi la Briarcliff Lodge la Briarcliff Manor, la 60 km. de New-York. De coperitul otelului celui nou va fi o platformă pentru coborîtul și pornitul aeroplanelor și baloanelor. Va ține 525 000 de lei. Planul în faout arhitectul Guî King din Philadelphia. Va fi lungă de 106 m. Intr'o parte vor fi șopruzuri mari pentru baloane. O rază de lumină verticală va arăta de departe locul pentru vasele ce se vor coborî noaptea.

— Judecarea procesului generalului Alexejew. La judecarea procesului intentat generalului Alexejew acuzat de corupțiune, s'a dovedit că fabricile Hotchkiss, Schneider, Cranzet, Vickers, Armstrong au furnizat materiale de războiu Rusiei în timpul războiului ruso-japonez.

S'a dat cetire unei corepondențe secrete din care rezultă că numai generalul Alexejew utilizează cu pseudonim suspect, cel de Olga, dar că mai sunt o serie de alari pseudonime.

În scuzarea sa, procurorul a menținut toate capetele de scuzare. Generalul Alexejew a declarat că a vîndut invențiunile sale numai cu condițiune ca ele să fie realizate în Rusia numai.

— Cutremurul în București. Duminecă, la orele 5.2 m. dimineața, a avut loc în capitală un ușor cutremur de pămînt. Cutremurul acesta a fost înregistrat numai de aparatele seismografice ale observatorului astronomic dela Filaret.

Domnul E'feteriu, șeful serviciului meteorologic dela acei observator a dat următoarele date.

— Cutremurul a avut o amplitudine foarte mare, intensitatea i-a fost înză cu totul mică. Oscilațiunile cutremurului au fost înregistrate între ora 4 și 5.4 m. și 5 și 27 m. Cea mai mare intensitate a avut loc între 5 ore 2 minute și 5 ore 3 m.

Fiind foarte ușor nu l-a simțit nimeni, sau cel puțin, nimeni dintre cei pe cari i-am întrebat.

— Ce direcțiune are? — Dala sud spre nord și în legătură cu acestia, pot să spun, șcă din sursă particulară, am aflat, că cutremurul a'a simțit cu mai multă putere

în Bulgaria și în special, în Sofia. Pot să mai spun, că mișcarea a fost orizontală nu verticală, ca aceea a cutremurului de astă toamnă.

— 450 de milioane lei pentru binefaceri publice. Un statistician american a calculat, căt s'a dat pentru scopuri de binefacere în decursul anului 1908, și a ajuns la rezultatul că particularii au dăruit peste 90 milioane dolari, adică peste 450 milioane de franci.

Darurile acestea se repartizează astfel: pentru scopuri culturale s'a dat 86 și jum milioane dolari; pentru scopuri umanitare 89.4 mil. dolari pentru scopuri religioase 4.4 mil. d.; pentru muzeo 9.4 m. d.; pentru biblioteci 850.000 de dolari.

În fruntea generoșilor donatori vine, ca totdeauna, Andrew Carnegie cu 80 de milioane franci; Rockefeller cu 15 mil., dna Russell Sarge cu 7 jum. mil. franci etc. etc.

— Cât costă un război? „Decît o judecată dreaptă mai bine o pace strîmbă“, — zice românul.

Iată câteva exemple: Când au fost surprinși englezii în Natal de cătră buri. (11 Octombrie 1899), parlamentul britanic a încredințat fără nici o discuțiune zece milioane livre sterlinge spre a fi războiul cu buri.

Războiul, care are să dureze trei luni, și nu s'a terminat decît abia în trei ani, a costat, nu zece, ci 211.156 000 de livre sterlinge.

Războiul din 1877/78 a costat de soldat 10 fr. 60; războiul din 1870/71 cîte 6 fr. 50 b. de soldat.

Într'un vîlter războiul vor veni de un soldat 8 fr. 50 b. În calcul meciur, socotindu-se pentru un milion de soldați cîte 8 milioane și jumătate pe zi.

Cînd s'a început războiul ruso-japonez, guvernul rus a crezut că va învinge Japonia, și înălțind 400—450 milioane de franci, pe cînd cheltuielile ei trecară peste cinci miliarde, afară de căt l'a costat floia nimicită și capturată.

Franta are depusă și zidită în Banca ei suma de un miliard jum. în aur, socotită ca să fie de ajuns cîte 5 milioane pe zi 10 luni. Probabil că nici socotela aceasta nu se va potrivi cu cea din companie.

Din aceste puține exemple rezultă că nu se poate ști niciodată, cît va costa un război de pela începutul lui. De aceea cel mai înțelept lucru este de a se înarma cîmora cît mai mult pentru războiul, dar de făcînt să nu-l faci.

x Leac sigur împotriva boalei de porci, prețul unui pachet de încercare 36 de fil.

Fără cîidură se poate face în timp de 5 minute remul cel mai bun materia pentru 1 l. 32 de fil pentru un litru de cognac 40 de fil., un litru de rachiu 20 de fil. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuințare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistriu în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpseana de păr Neri. După o întrebuințare imprimută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacii de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vînzare la Fekete Mihály, drogherie, Târgu-Murășului (Marosvásárhely, Székényi-tér).

Concert, petreceri.

— Reuniunea de cetire și cântări din Oravița-română invită la producțiunea ce o va sranja la 31 Ianuarie n. 1909 în sala otelului Iosif Nedici din loc. Începutul la 8 ore seara. Programul 1. Vidu: a) „S'a ară“ b) „Plîngerea unei flori cele“ ceceri bărb. 2. T. Lugojanu: „De două“, cor bărb. 3. A. Popovici: „Doitorii români“, cor mixt cu solo de sopră și bas. „Măța cu clopot“, comedia populară într'un act de I. Vulcan.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 17 Ianuarie 1909.

ÎNCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Table with exchange rates for April 1908, Cucuruz pe Matu, and Ovăsa pe Aprilie.

Prețul cerealiilor după 100 kg. a fost următoarele:

Table with market prices for wheat (Orâu nou) and other commodities like flour and oil.

BIBLIOGRAFIE.

- List of books for sale from the 'Tribuna' library, including almanacs and literary works.

A spărut: „Ramuri“ revistă literară bilingvă Nr. 1 cu următorul sumar: N. Iorga — Opera episcopului Damaschin. O. I. Goga — A fost o dată... I. Ciocârlian — Hora. I. U. G. rian — Acasă (poezie). C. Ș. Făgătel — Revistele noastre literare N. Vucovici — Părăsiu de pe hotar (poezie). N. Bănescu — O felicitare a comisiunii dela Focșani cătră Vodă Cuză. C. Theodorian — Caibul de privityheteri. I. U. Soricu — Despre țire (poezie). G. C. Ionescu Șizești — Războiul pacis de L. Tolstoi. L. Ilescu — Rugă (poezie). I. M. Marinescu — Domnul Revzor (sch.). N. Valovici — Uaui vînzari (poezie). O. Manar — O prietenie literară. Ar. Cotruș — Vremuri grele (poezie). A. Gorovei — Din psihologia tîranului nostru. C. Ș. Făgătel — Floarea soarelui (poezie). I. E. Trontiu — Olată toamna. Folg Pribeg — Strofe. T. Crăng — Uaui fiori (poezie). P. Mărgărit — Răvașe de peste hotare din Ardeal — Cronica. Redacția și adm.: str. Șirbei Vodă Nr. 81. Abonamentul anual în țară 6 lei; în străinătate 9 lei.

Poșta Redacției.

Iosif Oiaru Inv. Marga. Ne vom interesa și vom scrie.

Poșta Administrației.

- Administrative notices regarding subscriptions and book orders.

Redactor responsabil Constantin Savu. Editör proprietar George Nichiu.

Dacă tîrguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cettit aceste anunțuri.

MEICZER FERENCZ

croitor de haine civile proeștești și uniforme.

Kyvárad, strada Körös nr. 22.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. voștri că mi-au sosit pentru sezonul de iarnă și iarnă postavurile negre, cari își brează culoarea și le țin în magazinul

meu bine asortat, pentru comanda din provincie ajunge o reverendă de model, sau o haină, la dorință mă duc ori unde cu plăcere pe cheltuiala mea proprie.

Tot asemenea țin în magazin postavurile cele mai noi și moderne din patrie, franceze și engleze pentru tot felul de pardesiuri și paltoane de iarnă foarte bune.

F. STOIBER

mănușer

Str. Cisnădiei. SIBIU. (Nagyszében.)

Mare depozit de mănuși de piele glacé, svedeză, Nappa și alte pieluri fine dantele de mătăsă și de zăbranic, mănuși. Tot felul de bandajii pentru hernie simple și duble, diverse centurioane de tot felul, bandajii, apoi ciorapi de bărbați și de dame și rufe. Aparate pentru îndreptarea corpului la copii și fete, cordoane

pentru - bărbați, dela cele mai - simple până la cele mai fine, irigatoare, mașuri de cauciuc, jeturi de cauciuc și perinuțe de cauciuc pentru călătoria în tren, ciorapi de cauciuc, diferite articole igienice de cauciuc din Franța pentru - bărbați și pentru dame. Toate

fiind numai de calitatea cea mai bună și — — în prețurile cele mai ieftine. — — Moașele au prețul redus!

Instalație electrică! Instalație electrică!

DERTÜL JÁNOS

Szeged, Fekete sas utca 16.

Primul atelier de ascuțit și melirat bricole din Seghedin.

Deposit de brico (prima calitate), foarfece, cuțite de buzunar și de cuină, precum și de diferite obiecte de oțel. Ascute și melirează mașini de tuas pentru oameni și cai, cu prețurile cele mai moderate și se angajează să pregătească orice obiecte de bransa aceasta.

Muncitorii primese — favor. —

Ține în deposit totii articoli de frizerie.

6 brice trimise deodată spre ascuțire se expediază porto-franco.

Anunțuri

primește administrația »Tribunei«, pe lângă : prețurile cele : mai moderate.

In atelierul meu de instrumente muzicale

în Chichinda-mare (NagyKikinda) str. Sándor-Föherceg

provăzută cu puteri de muncă speciale se repară tot felul de instrumente muzicale în mod special cu prețuri nemaipomenit de ieftine. Țin în depozit totfelul de violine fabricația cea mai bună, tambure, harmonice și gramofone, precum și plăci de gramofone. Apoi tot felul de părți de instrumente.

La comanda din provincie se face lucrul cu îngrijire sub supravegherea mea. Cu deosebită stimă :

KELEMEN ANTAL liferant de — instr. muzicale.

Jambrik József

auritor, vâpsitor de biserică, pregătitor de cadre (rame) aurite.

SEGHEDIN.

(Szeged), strada Kelemen nr. 4.

PRIMEȘTE orice lucrări noi și reparări de această bransă precum altare, amvane, cruci, prapori (steaguri), licoane și cadre (rame), precum și renovaarea și vâpsirea obiectelor bisericesti cu aurul — — cel mai bun care nu-și perde fața. — —

■ Preturi favorabile și executare cu punctualitate. ■

Prăvălie nouă de obiecte de argint de China!

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 9

— (fosta prăvălie de bijuterii a lui Nagy József). —

Aduc la cunoștința on. public, că am deschis o

prăvălie de obiecte de argint de China

corespunzătoare cerințelor timpului modern. Țin un mare depozit permanent de tacâmuri, tave, jardiniere, cabare, coșuri și tot felul de obiecte de lux, fasonul cel mai modern. Țin mare depozit din obiectele de Bernsdorf și Szandrick, tot asemenea obiecte optice. Solicit part. on. public, Cu stimă

Feuerstein Herman

în Cluj (Kolozsvár) Mátyás-Király-tér nrul 9.

— Prețuri solide. —
Preț-curent gratis și frec.
Comandele în provincie se săvârșese prompt și solid.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

Ghete de șevro pentru domni . . .	K 11.—
» » box » » » . . .	K 11.—
» » șevro pt dame cu bumbi . . .	K 10.50
» » » » » cu șirete . . .	K 9.50
Jumătăți de șevro pentru dame . . .	K 8.—
Ghete tari de muncitori dela . . .	K 6.80
Ghete de copii dela	K 3.—

Material de I-a clasă.

„BIHOREANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Oradea-mare.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »BIHOREANA« societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-lui din statute se invită la

a X-a adunare generală ordinară

care se va ține în Oradea-mare la 18 Februarie 1909 st. n. la 10 ore a. m. în localul institutului,

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele :

1. Alegerea a trei membri pentru verificarea procesului verbal și a trei scriuători pentru actul de alegere.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de reviziune despre examinarea comutului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și deliberarea asupra împărțirii profitului.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1909.
6. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunii, este a se întrebuința suma amintită în §-ul 61, punctul c.
7. Fixarea plății membrilor din direcțiune și comitetul de reviziune.
8. Alegerea a 1 membru în direcțiune pe termen de 5 ani și alor 5 membri în comitetul de reviziune pe 3 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute :

§. 24. pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovezile de plenipotentă.

Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune, se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24 din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 21 Ianuarie 1909 pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'au designat în acest an, respective au fost rugate institutele „Albina“, „Victoria“, „Silvania“, „Economul“, „Oraviciana“, „Patria“ și „Timișiana“.

Oradea-mare, 21 Ianuarie 1909.

Direcțiunea institutului.

Debit.

CONTUL BILANȚULUI

Credit.

		Cor.	fil.			Cor.	fil.
114	Cassa în numărar	91116	80	1	Capital social	1200000	—
150	Giro Co. la Banca austro-ungară	2854	67	118	Fondul de rezervă	174500	—
113	Cassa de păstrare postală	590	95	39	Fondul de rezervă pentru pierderi	7500	—
107, 117	Cambii de bancă	3192732	01	149	Fondul de penziune	33000	—
108	Credite hipotecare	527592	—	147	Depuneri spre fructificare	1560103	83
98	Imprumuturi hipotecare pe amortizare	32635	44	125	Cambii reescomptate	1045440	—
142	Credite de cont curent	202672	91	102	Imprumuturi ipot. pe amortizare cedate	11585	24
92	Credite pe efecte	18490	—	141	Lombard	33000	—
122	Credite pe obligațiuni cu caventați	12488	—	105	Depozite de casă	12792	27
132	Efecte proprii	123089	—	84, 95, 110, 124, 139	Dividende neridicate	864	—
133	Imobile (casa din Tinca)	16000	—	36	Saldul intereselor transitoare	43587	12
25	Mobiliar și recvizite (după descriere)	5215	46		Profit transportat	301357	
136, 137, 144, 146	Diverse conturi debitoare	4270	55		Profit net	10436182	107375 39
		4229747 79				4229747 79	

Debit.

CONTUL PROFITULUI ȘI AL PERDERILOR

Credit.

		Cor.	fil.			Cor.	fil.
52	4% interese la fondul de rezervă	6311	67	6	Profit transportat din 1907	3013	57
143	Interese de reescompt	53931	60		Interese:		
145	Interese de lombard	855	26	109, 120	dela cambii de bancă	262445	32
103	Interese după credit pe amort. cedate	925	37	116	» credite hipotecare	44832	99
111	Interese după depuneri	72967	73	129	» » pe efecte	1101	75
151	10% dare după interese de depuneri	7296	79	113	» » personale	1188	81
152	Contribuție	20073	81	131	» » de cont curent	10131	41
123	Salare (pentru funcționari, membri în direcțiune și comitetul de reviziune)	44312	—	101	» » pe amortizare	2044	82
128	Spese curente (tipărituri, porto, luminat, încălzit telefon etc.	9882	—	35	după capitalele elocote la alte institute (70% scutite de dare)	369	44
148	Chirie	2248	—	64	Venitul imobile or (darea plătită)	700	—
127	Marce de prezență	3966	—	59	Interese după efecte proprii (scutite de dare)	5032	32
48	Descrieri	6252	01	73	Interese de întârziere ale acționarilor	2193	10
	Profit transportat	301357		119	Provizioane	3344	10
	Profit net	10436182	107375 39			336397 63	
		336397 63				336397 63	

Oradea-mare, 31 Decembrie 1908.

Dr. Coriolan Pap m. p.
director executiv.

Iosif Diamandi m. p.
primcontabil.

DIRECȚIUNEA :

Nicolau Zigre m. p. președinte
Dr. Nic. Popovici m. p.

Moise Nyes m. p. v.-președinte.
Sam. Ciceronescu m. p.

Aloisiu Nyistor m. p.
Andrei Horvath m. p.

Petru Pântya m. p.
Iosif Moldovan m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului

Oradea-mare, 21 Ianuarie 1909.

COMITETUL DE REVIZIUNE :

Dr. Valeriu Hetco m. p.

Sava Raicu m. p.

Toma Păcala m. p.
președinte.

Petru Popescu m. p.

Dr. George Rocsin m. p.